

7. *Duplicem notionem nominis Antichristi se nescire, hæretici simulant.*—*Antichristus in typo multiplex est, unicus in persona.*—*Hæresiarchæ Antichristi dicuntur.*—Propter hoc testimonium quidam dixerunt, Neronem fuisse Antichristum, quorum sententiam infra, capit. quadragesimo tertio, tractabimus, quia illi non negabant Antichristum esse particularem personam. Illa ergo opinione omisa, Protestantes vel ignorant, vel ignorare se simulant duplicem significationem nominis Antichristi, secundo capite positam, nam ex illius ignorance objectio facta procedit. Sicut enim dixit Joannes: *Antichristus venit, et nunc Antichristi multi facti sunt*¹, quia unus est qui singulariter prædictus est, et multi, qui ejus iniquitatem participando, illum quasi præfigurant, et ideo nomen etiam ejus participant, ita etiam dixit Paulus, Antichristum suo tempore jam inchoasse operari iniquitatem, licet id in fine mundi sit consummandum. Errant ergo hæretici non distinguentes inter Antichristum communiter et proprie dictum, seu (quod idem est) inter Antichristum in typo et in persona. Antichristus enim in typo non est una persona, sed corpus, vel successio plurium tyrannorum nomen Christi persequentium. Proprius autem Antichristus in persona, et qui per antonomasiam prophetatus est, unica est et singularis persona. De utroque autem locutus est Paulus in citato loco. Nam cum ait: *Mysterium jam operatur iniquitatis*, loquitur de Antichristo typico, quem tunc fuisse Neronem multi Patres intellexerunt, præsertim Chrysostomus ibi, et Theophyl. Et idem Chrysostomus, serm. de Eleemosyn. et collat., et Homil. de Præmiis Sanctor.; Ambr. ibi, et Hieronym., epist. 151, ad Algasi., q. 9. Attingit Tertullian., lib. de Resurrect. carn., c. 24; et August., 20 de Civitat., c. 19, ubi incertam quidem dicit esse expositionem propter loci ambiguitatem, non tamen illam reprehendit. Addit vero aliam, quam Theodor. et Sedulius in Paulum sequuntur, scilicet, quemlibet hæresiarcham, et Christi hostem, sub illo, qui *mysterium operatur iniquitatis*², comprehendit. Quod parum ad præsens refert: omnes enim in hoc conveniunt, quod ille, qui tunc operabatur mysterium iniquitatis, non erat Antichristus, sed typus, imago, præcursor, aut insigne membrum Antichristi. Quod

¹ 1 Joan. 2.

² Thess. 2.

ut significaret Paulus, non dixit simpliciter, Operatur iniquitatem, sed *mysterium operatur iniquitatis*, vel ipsum Neronem vocando mysterium iniquitatis, si nomen *mysterium* sit suppositum illius propositionis, et in casu nominandi positum sit, et vocetur *mysterium*, quia figura erat Antichristi; vel certe ipsamet persecutionem Neronis vocando *mysterium iniquitatis* in casu accusandi, quia Nero, persequendo Christianos, operabatur *mysterium iniquitatis*, id est, tyrannidem, quæ erat imago persecutionis Antichristi futuræ.

8. *Ex iisdem verbis Pauli, Bezæ interpretatio impugnatur.*—Unde tantum abest ut ex illo loco probetur, Antichristum proprium non esse unam certam personam, ut oppositum potius inde convincatur. Nam Paulus evidenter distinguit *mysterium iniquitatis* seu illum qui tunc operabatur *mysterium iniquitatis* ab illo iniquo quem Dominus Jesus interficiet *spiritu oris sui*. Imo inde docet Thessalonicenses, nondum instare diem judicii, quia *nondum revelatus fuerat homo peccati*¹, id est, verus et proprius Antichristus. De quo etiam subjungit: *Quid detineat, scitis*, etc., nimirum, ne ille Antichristus veniat. Non declarat autem aperte Paulus quidnam esset, quod adventum Antichristi detineret, sed significat Thessalonicenses jam illud scisse, quia cum esset cum illis, eos jam instruxerat (ut statim subjungit) Antichristum non esse venturum, donec Romanum imperium e medio tolleretur, vel ad eum statum pervenerit, in quo per Antichristum posset omnino destrui, ut Patres exponunt. Ergo semper Paulus supponit, proprium Antichristum esse alium distinctum ab eo qui tunc operabatur *mysterium iniquitatis*, et de illo semper tanquam de singulari homine loquitur, ut capite præcedenti ponderavi.

9. *Regis Angliæ sententia.*—Unde etiam rex Angliæ, in Præfat., pag. 67, fatetur ex illo loco potius probari, *tempus, quo venturus est Antichristus, et universalis discessio futura est, non nisi longo post tempore, quo Paulus scripsit illam epistolam, futurum fuisse*. Nam hoc ipsum est quod Paulus Thessalonicensibus tradere et persuadere studebat, ex illo principio, quod Antichristus non solum nondum venerat, sed neque tam cito venturus erat, alioqui non recte conclusisset diem Domini nondum instare. Nihilominus tamen idem rex negat Antichristum esse particula-

¹ 2 Thess. 2.

rem personam, quamvis non ex illo loco, sed ex alio id suadere nitatur, ut capite sequenti videbimus.

CAPUT IV.

ALTERI OBJECTIONI EX CAP. 17 APOCALYPSIS SUMPTÆ CONTRA EAMDEM RESOLUTIONEM CAPITIS SECUNDI SATISFIT.

1. *Objectio regis Angliæ ex Apocalypsi.*—Tertio objicit rex Angliæ in Præfatione, pag. 98, ubi sic inquit: *Scorto Babylonio, quod bestię inequitat, sedem alicujus imperii, et successione continuatam aliquorum hominum seriem illi præsentem, non unum aliquem designari, perspicuum est, ex forma qua diversis libri locis Antichristus ipse describitur, utique in Apocalypsi, et inducit cap. 17 ejusdem libri, in quo refert Joannes ostensam sibi esse mulierem meretricem sedentem super bestiam coccineam, plenam nominibus blasphemiarum, habentem capita septem, et cornua decem.* De qua muliere concludit in fine capituli: *Et mulier, quam vidisti, est civitas magna, quæ habet regnum super reges terræ.* Ex quo rex concludit, mulierem illam non posse significare certam unius hominis personam, sed plures homines sibi continenter succedentes, quorum sedes est magna illa civilis.

2. *Responsio.*—Respondeo, etiamsi regi demus civitatem illam, per mulierem significatam, esse Romam (ut ipse intendit), et septem reges per septem cornua significatos esse septem formas regiminis illius civitatis, et octavum futurum esse Antichristum, ut idem rex arbitrio suo commentatur; licet (inquam) hæc omnia gratis demus, non video unde inferre possit, cum fundamento in illo textu, Antichristum non esse unam certam personam. Nam, licet mulier significet civitatem, in qua est aliquod imperium per bestiam representatum, cum successione plurium regum, seu plurium formarum regiminis, nihilominus bestia, quæ etiam significare dicitur Antichristum, unum tyrannum unumque hominem significare poterit. Neque ex textu aliquid induci potest, quod vel apparenter aliud indicet. Nam si forte fiat argumentum a simili, quia si mulier significat civitatem, et bestia imperium cum successione præsentium in illa, etiam bestia, ut representat Antichristum, simili modo significabit seriem tyrannorum, etc., profecto consequentia nullius momenti est. Nam hæc imaginariæ representationes, seu ænigmaticæ figuræ non sem-

per ostenduntur seu proponuntur ad significandum idem, vel eodem modo, ut per se constat.

3. *Meretricis nomine, aut Roma ethnica, aut mundus intelligitur.*—Addo, in illa expositione regis, in qua suam objectionem fundat, esse quidem aliqua, in quibus cum nonnullis Catholicis convenit, quæ probabilia sunt, sed incerta, alia vero esse regis propria, quæ vix aut nullo modo possunt subsistere. Nam imprimis licet probabile sit meretricem illam Romam representasse, ut exponit Hieronym., epist. 151 ad Algasi., quæst. 11, et Tertullianus, lib. 3 contra Marci., et contra Judæos, qui non intelligunt Romam christianam, sed ethnicam, tamen etiam est valde probabile, non representasse civitatem aliquam particularem, sed civitatem diaboli aut mundi, sicut illam Augustinus distinxit a civitate Dei, id est, totum cœtum impiorum. Quomodo etiam dixit Hieronymus, Psalm. 54, duas civitates esse in mundo, Babylonem et Hierusalem: *Per Babyloniam* (inquit) *intelliguntur mali.* Et hæc solet Scriptura mundum appellare. In illum enim conveniunt omnia quæ de illa muliere dicuntur, nam cum illa fornicati sunt omnes reges terræ, et ab ea inebriantur omnes qui inhabitant terram, utique tanquam terreni, et animales homines. Et cætera simili modo. Hac autem posita mulieris interpretatione, non oportet bestiam, cui insidere visa est, esse Antichristum, sed Satanam, ut multi scriptores docuerunt; diabolus enim quasi sustinet totum impiorum corpus, et ideo illi insidere dicitur; et cætera, quæ ibi dicuntur, facile diabolo accommodantur. Cum ergo diabolus vel Satanus non sit collectio personarum sibi in aliquo imperio succedentium, sed una certa singularis persona, non est necessarium bestiam illam representasse, ut rex vult, continuatam personarum seriem, sed unum principem dæmoniorum, qui ad Christum ejusque Ecclesiam impugnamdam satellitibus suis, tam malis angelis quam pravis hominibus, multisque tyrannis per temporum successionem utitur.

4. *Bestia, qua meretrix vehebatur, Antichristi figura erat, non Antichristus.*—Præterea, licet demus *scortum illud Babylonium* (ut rex loquitur) esse Romam, et bestiam, cui insidet, esse Antichristum, non est necesse illum esse solum Antichristum in persona, seu verum et proprium. Sed potius dicendum est illam bestiam prius fuisse Antichristum in figura seu mysterio, tandem vero in proprium

ac verum Antichristum defecturam. Ac proinde licet demus Antichristum per bestiam representatum non unum tantum hominem, sed plurium successionem postulare, nihilominus dicimus illam successionem in imperatoribus, qui malitia sua et tyrannide Antichristum præsignarunt, impleri; cum autem in vero Antichristo successio consummabitur, illum tantum esse futurum unam singularem personam. Quam vero responsio hæc sit consentanea Evangelistæ, facile intelliget, qui attente consideraverit quam apposite imperatores Romani tyrannidem exercentes in Christianos significantur per *bestiam coccineam*, et *plenam nominibus blasphemiam*, hæc enim epitheta non feminæ, sed bestię attribui, et omnes interpretes docent, et ex græco textu manifestum est. Dicitur autem *coccinea*, quia erat circumdata *purpura et coccino*, ut infra dicitur; per purpuram autem imperium significari solet, quia erat quasi proprium illius dignitatis insigne, et ad id magis explicandum dicitur etiam bestia illa circumdata *inaurato auro, et lapide pretioso, et margaritis*. Potest etiam dici *coccinea* propter sanguinem Martyrum, de quo infra dicitur: *Et vidi mulierem ebriam de sanguine Sanctorum, et de sanguine Martyrum*. Quamvis enim bestia sanguinem effunderet, et inde coccinea denominari possit, mulier tamen, id est civitas illum bibebat, eo quod inebriabatur, odio persequens Christianos, et idola colendo, propter quod etiam *mater fornicationum et abominationum terræ* ibidem appellatur.

5. *Nero bestia fuit et mysterium iniquitatis in figura*.—Quod autem bestia illa non solum Antichristum in persona, sed etiam in figura in sua representatione complectatur, illo verbo *mysterium* a Joanne interposito satis significatum est, et explicatur optime per verba Pauli, 2 Thessalonicens. 2: *Mysterium jam operatur iniquitatis*, utique Nero, qui cœpit in Christianorum persecutione Antichristum adumbrare, ut omnes Patres exponunt. Idemque optime declarant alia verba ibi subjuncta, et sic intellecta: *Bestia, quam vidisti, fuit, et non est, et ascensura est de abyso; fuit utique in mysterio et figura, quia priusquam Joannes scriberet, jam Nero mysterium operabatur iniquitatis, quem multi imperatores postea imitati sunt. Non est autem in persona, sed ascendet de abyso et in interitum ibit, ut c. 11 et 13 de Antichristi persona prædictum fuerat. Denique sic etiam intelligi non incongrue possunt alia verba postea subjuncta: Et bes-*

tia, quæ erat (utique in figura), et non est, id est, nondum venit, et ipsa octava est, quia est distincta persona a septem imperatoribus, qui tyrannide sua illam insignius repræsentarunt; et ideo de septem est, quia eorum imperium usurpabit, et crudelitatem augebit et consummabit; ipsa tamen in interitum vadit, quia brevi tempore regnabit, et statim condemnabitur. Ex hac ergo interpretatione, quæ valde probabilis est, potius colligitur quod, sicut imperatores septem, qui mysterium iniquitatis Antichristi operati sunt, personæ fuerunt certæ et singulares, ita et proprius Antichristus, qui post illos veniet, erit certa et singularis persona. Imo, licet priora septem capita possint ita intelligi ac exponi, ut in singulis non tantum personæ unicæ, sed aliqua successio personarum intelligatur, nihilominus octava, quæ erat et non est, erit singularis persona unica, quia brevissimo tempore durabit, et statim sine successione in interitum ibit, ut ibidem significatur.

6. *Per septem reges aliqui intelligunt bonorum persecutores in septem ætatibus*.—*In ea opinione diabolus bestia illa est*.—Quapropter ad objectionem dissolvendam, non multum refert exponere qui sint illi septem reges, quos per septem capita bestię significari Angelus interpretatus est. Quomodocumque enim illi reges intelligantur, Antichristus, qui post illos futurus est, persona erit unica et singularis, quod breviter declaro, juxta duas magis receptas expositiones. Una est multorum, qui ad explicandos septem illos reges, distinguunt septem mundi ætates: primam ab Adam usque ad diluvium; secundam, a diluvio ad Abraham; tertiam, ab Abraham usque ad David; quartam, a David usque ad Babylonicam captivitatem, et finem ejus; quintam, a fine, seu exitu populi a captivitate usque ad Christum; sextam, a Christo usque ad Antichristum; et septimam tribuunt temporibus Antichristi. Unde in prioribus sex ætatibus per singulos reges intelligi dicunt omnes reges crudeles et tyrannos, qui per singulas ætates Sanctos persecuti sunt. Ex quibus regibus *quinque* præcesserunt seu *cecidērunt*, ut ait Joannes; *unus*, id est, *sextus est*; et *alius*, id est *septimus, nondum venit, utique Antichristus*. De quo addit Joannes: *Et cum venerit, oportet illum brevi tempore manere*, ut significet, licet priores reges non in una persona, sed in plurim successionem duraverint, quia ætates illæ diurnæ fuerunt, ultimam vero futuram esse brevissimam, et

ideo regem, in ea regnaturum, unam tantum et singularem futuram esse personam. Juxta hanc tamen expositionem bestia, quæ statim octava esse dicitur, non intelligitur esse Antichristus, sed diabolus, qui dicitur *fuisse*, in prioribus, quia solutus erat, nunc vero in sexta ætate dicitur *non esse*, quia ligatus per Christum est, et postea dicitur *ascensurus de abyso*, quia solvetur tempore Antichristi, et in ipso veniet, et cum ipso regnabit.

7. *Alii Antichristum et ejus præcursores intelligunt*.—*Septem capita non significare numerum incertum*.—*Ecclesiæ persecutiones novem, secundum alios plures*.—Altera expositio supponit, per bestiam non dæmonem, sed Antichristum intelligi, vel potius imperium Romanum non absolute, et in tota sua amplitudine, sed ut operans mysterium iniquitatis, id est persecutionis Christianorum in præcursoribus Antichristi, usque ad Antichristum verum, qui omnem iniquitatem effundet. Et sic bestia illa in Nerone incepisse optime et consentanee ad Paulum intelligitur. Dicitur autem habere capita septem propter imperatores successores ejus; sub quibus aliqui putant comprehendi omnes, qui in illo imperio persecuti sunt Christianos, sive plures, sive pauciores fuerint, sumpto numero certo pro incerto, seu pro universali. Sed difficile hoc creditu est, cum Joannes distincte numeret quinque qui præcesserunt, et unum, qui est, et alium, qui futurus est, hæc enim tam distincta computatio non fit in numero incerto. Et ideo alii proprie verba intelligunt de septem tantum imperatoribus, qui post Neronem usque ad Nervam fuerunt. Illo enim tempore Joannes vixit et prophetavit, et ideo tantum mysterium iniquitatis, quod in eo tempore, in quo scribebat, partim præcesserat, partim agebatur, partim duraturum proxime erat, commemoravit, inde vero ad Antichristum transitum fecit. Quod etiam difficile videtur. Cur enim alii ibi non numerantur, præsertim Trajanus, qui eodem fere tempore, et vivente Joanne, acerbissime Christianos vexavit? Unde addi potest, per septem reges intelligi posse aliquos insigniores Christi persecutores, qui inter ethnicos imperatores Romanos fuerunt, et typi fuerunt Antichristi. Quamvis enim Ecclesiæ persecutiones variis modis numerentur, nihilominus sub aliqua non contemnenda consideratione ad eum numerum reduci possunt, qui illi visioni accommodari possit. Severus enim Sulpitius, libr. 2 Sacr.

Hist., novem tantum numerat Ecclesiæ persecutiones, illas a Nerone inchoando. Alii vero ab eodem principio numerant decem, teste Augustino, lib. 18 de Civit., c. 51. Unde aliquam ponit Sulpitius, quæ in narratione Augustini omittitur, et e converso; quare facile possemus nos illa ad septem vel octo reducere. Augustinus autem non putat esse inchoandum a Nerone, nec sistendum in Diocletiano, ut alii faciunt, et ideo in multo majori numero esse putat, eumque esse incertum, et pro varietate temporum multiplicari.

8. *Nero primus Christianorum persecutor*.—*Post Neronem alii Ecclesiam persecuti*.—Sed quidquid sit de re ipsa in se, et nude spectata, in ordine ad locum Joannis, quem tractamus, non sine causa dicitur Neronem fuisse primum Christi persecutorem, quia Joannes non de omnibus Christi hostibus, sed de Antichristo et præcursoribus ejus loquitur, et fortasse non absolute et simpliciter de omnibus; sed de his super quos Romanum imperium, vel Romana civitas insidebat. Inter hos autem Nero fuit primus, qui post Christum publico edicto contra Christum bellum movit, propter quod de illo singulariter dixit Paulus: *Mysterium jam operatur iniquitatis*, de quo mysterio etiam Joannes loqui videtur, ut dixi, ideoque merito ille reputatur initium et quasi fundamentum Antichristianismi mystici in Romano imperio. Post illum vero numerat Joannes alios septem, in quibus eos numerare et intelligere probabile est, qui novarum persecutionum Christianorum capita fuerunt. Nam, ut dixit Optat., lib. 3 adversus Parmenian.: *Tunc nova persecutio Christianorum in Romano imperio facta esse censetur, cum publico imperatorum edicto nova aliqua ratione Christiani divexati sunt*; ideoque non omnes, qui persecutionem ab uno inceptam continuarunt, inter persecutores et Antichristos mysticos distincte numerantur, sed illi soli qui vel novis modis et edictis persecutionem innovarunt, vel qui eam, quæ jam cessaverat, reintegrarunt. Sic post Neronem inter persecutores numeratur Domitianus, et post hunc Trajanus, licet inter eos alii intercesserint, et sic possunt alii numerari, ut Marcus Aurelius, Decius, Diocletianus, Julianus Apostata, vel alius similis.

9. *Ratio dubitandi in contrarium*.—*Responsio*.—Obstant vero maxime huic expositioni verba Joannis, ubi de illis septem regibus ait: *Quinque ceciderunt, unus est, et alius*

nondum venit; significat enim Joannes his verbis, quando illa scribebat, quinque ex septem illis præcessisse, et sextum actu imperasse; quod si ita est, non poterunt in illo numero computari imperatores, qui post Joannem fuerunt, ut Decius, Diocletianus et alii. Posset tamen quis dicere Joannem locutum esse prophetico more de re futura, partim ut præterita, vel præsentia, partim ut futura, diversis respectibus in ordine ad imperium Christianum. Ita ut cecidisse dicat Joannes illos quinque præcipuos Christi hostes, qui ante christianos imperatores, id est ante Constantinum, Ecclesiam persecuti sunt, quales probabiliter existimari possunt primi quinque illi qui proxime post Nerone imperarunt, scilicet Galba, Vespasianus, Titus, Domitianus et Nerva. Prætermis- sis Othone et Vitellio, quorum propter temporis brevitatem non habetur ratio; et non computato Nerone, quia necesse non est ut in illo numero comprehendatur. Sextus vero, qui additur tanquam præsens, non male intelligi potest Licinius, qui statim in principio imperii christiani tempore Constantini gravissime Christianos persecutus est, teste Eusebio, in Vita Constant., lib. 1, c. 4, et lib. 2, c. 4, et in Histor., lib. 10, c. 9.

10. *Juliani persecutio gravissima.* — Alter vero, qui venturus postea dicitur, non immerito Julianus Apostata intelligi potest, in quem recte convenit illud, quod Joannes subjungit: *Oportet illum breve tempus manere*, et fuit ultimus imperator Romanus, qui Christum ipsum et Christianum nomen persecutus est. Nam, licet multi alii imperatores hæretici Ecclesiam Catholicam impugnaverint, ut Constans et Valens, Constantinus Copronymus, et similes, illi tamen non contra Christum apertum bellum moverunt, sed sub nomine christiano veros Christianos insequabantur. Aliorum vero persecutorum Ecclesiæ (licet plurimi in variis regnis et sectis fuerint) hic ratio non habetur, quia (ut dixi) solum de Romano imperio Joannes loquebatur. Verumtamen hæc omnia incerta esse fatemur, quia non certa verborum expositione, sed sola conjectura et humana accommodatione nituntur; ea tamen solum proponimus, ut ostendamus, quocumque modo probabili locus ille exponatur, ex illo non colligi, octavum illum regem, per quem Antichristus designatur, esse corpus aliquod tyrannorum, aut seriem regum sibi succedentium, sed futurum esse certum et singularem hominem,

sicut fuit Nero, vel Diocletianus, et alii imperatores ibi designati.

11. *Rex Angliæ per septem capita septem formas regiminis Romæ intelligit.* — At vero rex Angliæ, his expositionibus non contentus, novam invenit, vel a suis Protestantibus didicit, ad hoc solum inventam, ut ad Apostolicam Sedem revelationem illam Joannis accommodent. Ait enim, septem reges non esse personas certas, nec imperatores Romanos, sed varias formas regiminis, quæ in civitate Romana a principio ejus usque ad ejus destructionem erunt, quas dicit esse septem, et illas intelligi per septem capita bestię, seu per septem reges, quos per septem capita significari Evangelista declaravit: *Nam Romæ (inquit) reges primo fuerunt, deinde exactis regibus, consules, dictatores, decemviri, tribuni militum. Secula erat, quo tempore Joannes conscripsit Apocalypsim, Cæsarium Imperatorum; septima, quæ nondum venerat, et exiguo tempore erat duratura, Ecclesiastica est Episcoporum, quæ translationem imperii Roma Constantinopolim subsecuta est. Licet illorum regimen (ait) imperatoribus quodammodo fuit subordinatum.* Et infra addit, octavam esse Antichristum, quod multis verbis declarat, dicens, illum esse regimen eorumdem Episcoporum Romanorum, quod post annos 276 in eadem sede subsecutum est, utique a tempore Bonifacii III, ut inferius expresse dicit. Quæ omnia sine ulla probatione, sola dicendi auctoritate producit.

12. *Ostenditur sine fundamento hæc effingi.* — *Livius, decad. 3, libro tertio, circa medium.* — Priusquam de hac interpretatione judicium proferam, Tertulliani animadversionem præmittendam censeo, in lib. de Præscript., cap. 17, dicentis: *Tantum veritati obstrepit adulter sensus, quantum et corruptor stylus. Variæ præsumptiones necessario nolunt agnoscere ea, per quæ revincuntur, et his nituntur quæ ex falso composuerunt, et quæ de ambiguitate cæperunt.* Hoc igitur in tota hac causa de Antichristo Protestantibus accidisse, vel ex hac ipsa interpretatione, quam tractamus, manifestum est. Nam imprimis in tota illa auctoritate aliquam fide dignam vel probationem requirimus, nam si hæc omnia tanquam dictata prophetico spiritu vendicantur, oportet ut talis propheticus spiritus aliquo signo, vel modo sufficiente nobis ostendatur; si autem sola humana conjectura, vel potius accommodatione inventa sunt, qua facilitate dicuntur, contemnuntur. Non solum

quia humana conjectura plerumque fallitur, sed etiam quia illa nullum habet in textu fundamentum, neque in verbis. Imo rex illa detorquet ad peregrinam et inusitatam significationem. Qualis est, quod per quinque reges, qui præcesserunt seu ceciderunt, intelligantur reges, consules, dictatores, decemviri, et tribuni Romanæ civitatis; et ideo nullus, ante Novatores, illos reges ita intellexit. Deinde immerito illa quinque membra numerantur ut quinque regimina illius civitatis inter se distincta, et sibi succedentia. Nam consules, ex quo inceperunt, semper durarunt, et ordinarium regimen tenuerunt, usque ad imperatores. Nunquam enim ante Julium Cæsarem fuit in illa republica ordinarium regimen per dictatorem, sed solum per occasionem interdum ad breve tempus creabatur. Ideoque consules et dictatores dici non possunt multiplicasse reges, vel ordinaria regimina in illa civitate. Nam consules semper durabant, etiam si, suborta gravi occasione, dictator crearetur, qui post sex menses, vel cessante occasione, cessabat. Unde solum erat quasi extraordinarium subsidium, non regiminis mutatio.

13. *Idem dicendum de decemviris.* — Eademque vel major ratio in decemviris militat, quia decemviri non ad mutandum reipublicæ regimen, sed tantum legum ferendarum causa creati sunt, et interim potestatem regendi reipublicam acceperunt. Intra triennium autem cessarunt, et partem illius temporis non tam reipublicæ auctoritate quam vi obtinuerunt. Hoc autem non satis est ut illa censeatur peculiaris regni, seu regiminis mutatio, alioqui etiam numeranda esset mutatio regni in interregnum, in quo centum gubernabant, unus tamen cæteris præerat, cujus imperium tantum per quinque durabat dies, et ita vicissim inter se per anni circuitum sortiebantur. Nam hæc ratio gubernandi non minus a regno distat, quam decemviratus a consulatu, nec minori tempore interregnum, quam decemviratus duravit. Tandem eadem fere ratio in tribunis militum urget. Quia propter tribunorum militum adjectionem, nihil de regimine vel de consulibus immutatum est, sed illi sunt adjuncti de plebe tribuni militum, solo fere nomine a consulibus distincti. Est ergo illa distinctio et numeratio non solum voluntaria, sed etiam in rigore falsa, et contra veritatem historiæ conficta. Nam omnes historiæ tantum tria tempora Romanæ gubernationis usque ad Constantinum distinguunt,

regum, consulum et imperatorum; nam cæteræ dignitates tantum fuerunt quasi comitantes tempora consulum, eosque in diversis occasionibus vel ministeriis adjuvantes.

14. *Pontificum regimen non significatur a Joanne per regem qui septimus dicitur.* — *Contrarium repugnat verbis Apocalypsis.* — Præterea incredibile est et intolerabile, quod septimus rex esse dicatur, regimen Sanctorum Pontificum a Sylvestro usque ad Bonifacium III. Eo enim tempore non fuit Roma meretrix fornicaria, per idolorum cultum, nec habebat in manu sua populum plenum abominatione, sed doctrinæ, fidei et sanctitatis. Nam, licet fortasse plures idolorum cultores in ea invenirentur, civitas ipsa in Christum credebat, et verum Deum adorabat, et quatenus talis erat Pontificum humeris insidebat. Ideoque Pontificum regimen, quod eo tempore fuit, dici non potest esse unum ex illis septem capitibus; præsertim cum Joannes dicat, bestiam illam coccineam plenam esse nominibus blasphemiarum, cui meretrix magna insidebat. Impium ergo est cogitare, bestiam illam, ut fornicationum fundamentum seu fulcimentum, esse in illo capite representatam aliqua ex parte, seu quoad unum caput fuisse Sanctorum Pontificum regimen, vel (quod perinde est) hoc Pontificum regnum unum ex illis septem capitibus bestię fuisse. Præterquam quod immerito diceretur de illo septimo rege, *oportere illum brevi tempore manere*, si 270 annis duravit, nam, licet comparatione sequentium illud regimen sit minus diuturnum, absolute et in se non potest dici breve. Et præsertim quia comparatione præcedentium fuit diuturnius, quam primorum regum Romanorum, qui septem tantum fuerunt, et juxta receptam sententiam ad summum annis 240 durarunt, et ab initio consulum usque ad initium imperii Augusti solum 478 anni transierunt, juxta communiorem computationem. Unde si ille numerus annorum in tria regna dividatur, ut rex vult, quodlibet eorum longe breviori tempore duravit, quam regnum illud Sanctorum Pontificum, quod rex septimum facit; cur ergo de illo potius quam de omnibus præcedentibus dictum fuisset, *oportere illud brevi tempore manere*? Neque omittam advertere, falsum omnino esse, quod rex obiter, et quasi aliud agens, interponit, regimen illorum Pontificum imperatoribus fuisse subordinatum, contrarium enim in superioribus ostensum est.

15. *A tempore Bonifacii nihil ex antiqua fide immutatum.* — Denique quod supponit, regimen Pontificium seu Romanorum Episcoporum a tempore Bonifacii III adeo fuisse diversum a regimine superiorum Pontificum, ut ex Christiano factum sit Antichristianum, dogma hæreticum est, et impia Protestantium ac mera impostura, contra omnem historiam; imo contra experientiam usque ad hodiernum diem. Nam eadem fides, quæ in prioribus fuit, in Bonifacio III et successoribus ejus perseveravit, et primatum, quem idem Bonifacius habere voluit, et professus est, non per rapinam usurpavit, sed a suis prædecessoribus (ut sic dicam) hæreditavit; eundem enim illi exercuerunt et tutati sunt, ut in superioribus demonstratum est, neque in ulla re alia substantiale discrimen regiminis ecclesiastici ostendi potest. Est ergo vana illa distinctio regiminum in Romana Sede, et consequenter tota expositio regis, totaque calumnia Antichristianismi Romanis Episcopis imposita evanescit. Ac tandem evidenter convincitur, ex dicto loco Joannis non colligi, Antichristum esse seriem plurium hominum in eodem regno, sed potius contrarium indicari, nimirum, illum futurum esse aliquem singularem hominem, licet ex aliis Scripturæ locis id evidentiùs comprobetur.

CAPUT V.

DE TEMPORE PERSECUTIONIS ET MORTIS
ANTICHRISTI.

1. *Per singula procedendum.* — Quamvis ex sola proprietate nominis Antichristi, et certitudine ac singularitate personæ ejus, evidentissimum sit, ineptissime ad thronum Romanæ Sedis applicari ea, quæ de Antichristo prædicta sunt, nihilominus, quia rex Angliæ contrarium nititur saltem conjecturis ostendere, discurrendo per tria capita, ad quæ revelationes de Antichristo factas reducit, scilicet, ad tempus adventus ejus, sedem ejus, et descriptionem personæ ejus, operæ pretium existimamus singula ponderare, et in omnibus ostendere, non solum conjecturam probabilem, ad id quod intenditur, inde non sumi, verum potius oppositum ex singulis convinci. Incipimus autem a temporis circumstantia, quia notior et evidentiùs est.

2. *De Antichristo quatuor prædicta: ortus, regnum, persecutio, mors.* — De Antichristo autem quatuor nobis prædicta sunt, scilicet,

venturum in hunc mundum, regnaturum in eo, persecuturum Ecclesiam, ac tandem interficiendum esse a Christo. Hæc omnia patent: nam de adventu ejus dicitur Daniel. 7: *Ecce aliud cornu parvulum ortum est de medio eorum; de regno subditur: Porro cornua decem ipsius regni, reges decem erunt, et alius consurget post eos, et ipse potentior prioribus, et tres reges humiliabit.* De persecutione vero dicitur ibidem: *Sermones contra Excelsum loquetur, et Sanctos Altissimi conteret.* Denique de illius fine subditur: *Judicium sedebit, ut auferatur potentia, et conteratur, et dispereat usque in finem.* Et clarius (Paulus, 2 Thes. 2: *Et tunc revelabitur ille iniquus, quem Dominus Jesus interficiet spiritu oris sui, et illustratione adventus sui.* Juxta hæc igitur quatuor, totidem puncta de tempore adventus inquiri possunt: primum, quo tempore oriatur in hoc mundo; secundum, quando regnare incipiet, et quanto tempore regnabit, antequam aperto Marte contra Ecclesiam pugnare incipiat; tertium, quando incipiet persequi Christianos, quantumve temporis in hac persecutione durabit; quartum, quando interficietur, id est, quanto tempore ante judicii diem. Et quamvis ordine temporis, ortus et regnum ejus priora futura sint, nobis tamen notiora esse possunt tempora persecutionis et mortis ejus, quia clarius sunt in Scriptura revelata, et ideo de illis prius in capite præsentis dicemus, de aliis vero duobus temporibus in sequentibus.

3. *Varie Protestantium opiniones de tempore adventus Antichristi.* — Rex Angliæ circiter annum Christi sexagesimum ponit adventum Antichristi. — Protestantes ergo varie de persecutione et fine Antichristi loquuntur: nam de initio ejus quidam dicunt ab initio Ecclesiæ fuisse, ut duobus capitibus præcedentibus visum est. Alii in quadringentesimum Christi annum illud initium referunt; alii in sexcentimum sexagesimum sextum, vel circa; alii circa septingentesimum; alii circa millesimum ducentesimum, ut late tractat Bellarminus, libro 3 de Romano Pontifice, cap. 3. Rex vero Angliæ eam sententiam eligere videtur, quæ initium Antichristi ponit anno circiter sexcentesimo. Dicit enim in Præfatione, pag. 98, incœpisse Antichristi regnum ducentis septuaginta sex annis post translationem imperii Roma Constantinopolim per Constantinum factam, quæ, ut probabilis creditur, anno trecentesimo trigesimo Christi facta est, ex quibus, additis ducentis

septuaginta sex, efficiuntur sexcenti sex, quo tempore Bonifacius III sedit, a quo Antichristum incœpisse rex affirmat. Neque ipse inter persecutionem et regnum distinguere videtur, quia sub eodem Bonifacio utrumque incœpisse autumat. Imo sentit non aliter incœpisse regnum Antichristi, quam inchoando persecutionem, nova dogmata cudendo, et ipsius Christi potestatem in terris usurpando. De tempore autem durationis ejusdem persecutionis, sentit non esse definitum, sed esse totum tempus futurum ab ejusdem persecutionis initio usque ad finem mundi, vel prope illum. De tempore namque mortis ipsius Antichristi, seu fine persecutionis et regni ejus, nihil etiam rex definit, sed ignorari ait quanto tempore ante diem judicii sit futurum, ut patebit ex fundamentis ejus, quæ capite sequenti expendemus.

4. *Persecutio Antichristi judicii diem non multum præcedet.* — Probatur ex Matthæo. — *Objectio.* — *Responsio.* — *Antichristus recte dicitur abominatio, et ejus persecutio tribulatio.* — Nos autem imprimis statuimus id, quod fortasse neque rex, neque alii Protestantes negabunt, persecutionem Antichristi prope judicii diem finiendam esse, seu (quod perinde est) judicium non multo post consummatam et finitam Antichristi persecutionem, sed proxime et quasi immediate post illam futurum esse. Ita videtur aperte prædicere Christus Dominus, Matth., cap. 24: *Statim autem post tribulationem illorum dierum sol obscurabitur, et luna non dabit lumen suum, et stellæ cadent de celo, virtutes celorum commovebuntur, et tunc parebit signum Filii hominis in celo, et tunc plangent omnes tribus terræ, et videbunt Filium hominis venientem in nubibus cæli cum virtute multa et majestate.* Quæ verba evidenter describunt secundum Christi adventum ad judicium, nec de hoc fuit unquam, nec potest esse controversia. At vero tribulatio illorum dierum, de qua in eisdem verbis fit mentio, plane est tribulatio sub Antichristo futura, de qua paulo antea dixerat Dominus: *Erit enim tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi usque modo, neque fiet.* Dices, multos Patres et expositores intelligere hæc verba de tribulatione Judæorum in destructione Jerusalem per Titum et Vespasianum. Nam hanc prædixerat Daniel, cap. 9, ubi prædicit futuram abominationem desolationis in templo, cujus Christus in eodem loco meminit, dicens: *Cum ergo videritis abominationem desolationis, quæ dicta*

est a Daniele Propheta, stantem in loco sancto, qui legit intelligat, tunc qui in Judæa sunt, fugiant ad montes. Respondeo, licet probabile sit, Christum hanc etiam tribulationem voluisse comprehendere, tamen negari non posse quin simul et præcipue loquatur de tribulatione sub Antichristo futura. Tum quia hoc consonat antecedentibus et subsequentibus verbis. Discipuli enim simul de tempore destructionis templi, et consummationis sæculi, et adventus Domini ad judicandum interrogaverunt, quia forte putabant simul esse futura, et ita Christus respondet verbis, quæ ad utramque tribulationem possunt applicari, et postea tandem de judicio aperte sermonem instituit. Tum etiam quia in rigore sola tribulatio Antichristi erit ita magna, ut nulla similis antea fuerit vel futura sit postea. Et ideo de illa maxime locutus est Christus, eademque merito dici potest *desolatio abominationis*, id est, Antichristi. Nam, ut Irenæus recte exposuit, lib. 5, cap. 25, ipsemet Antichristus *abominatio desolationis* merito vocatur. *Abominatio* quidem, quia erit homo summe abominabilis; et cognominatur *desolationis*, quia in Sanctis et Christianis incredibilem desolationem efficiet. Ergo ex verbis Christi satis colligitur, statim post finitam et consummatam tribulationem ab Antichristo Ecclesiæ Christi faciendam, incœptura esse signa diei judicii, et paulo post, Christum esse ad judicandum venturum. Quod ex sequentibus magis confirmabitur.

5. *Tribulatio Antichristi ante ejus mortem non terminabitur.* — *In quo consistat illa tribulatio.* — Addimus ergo secundo, tribulationem illam cum morte et per mortem ejusdem Antichristi, et non antea, esse terminandam; nam, licet Christus ibi hoc non expresserit, in aliis Scripturæ locis evidenter declarat. Paulus enim, 2 ad Thessalon. 2 sic inquit: *Et tunc* (id est sublato Romano imperio) *revelabitur ille iniquus, quem Dominus Jesus interficiet spiritu oris sui, et destruet illustratione adventus sui, cujus est adventus secundum operationem Satanae in omni virtute, et signis, et prodigiis mendacibus, et in omni seductione iniquitatis.* Ex quibus verbis aperte colligitur, non destitutum Antichristum a persecutione sua, donec ab ipsomet Christo, ejusque jussu et imperio interficiatur. Nam tribulatio illa maxime consistet in coactione per tormenta, in inductione per promissiones temporales, et in seductione per portentia et falsa prodigia; ab his autem non desistet il-